REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000
F: +386 1 478 1607
E: gp.gs@gov.si
http://www.vlada.si/

Številka: 00104-264/2017/5
Datum: 8. 6. 2017

Odgovor na poslansko vprašanje Danijela Krivica v zvezi s poslabševanjem strukturnega fiskalnega položaja

V povezavi s poslanskim vprašanjem Danijela Krivica, kakšne bodo kratkoročne in dolgoročne posledice neukrepanja Vlade Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: vlada) za zmanjšanje strukturnega primanjkljaja in kdo bo prevzel odgovornost, vlada pojasnjuje, da vztraja na začrtani poti, da bo strukturni saldo sektorja država uravnotežen konec leta 2020, ko dosežemo naš srednjeročni fiskalni cilj (MTO). V času konvergence Zakon o fiskalnem pravilu (ZFisP) s številko ne predpisuje hitrosti prilagajanja in niti formule za izračun zgornje meje izdatkov. Ciklična pozicija slovenskega gospodarstva pa po oceni vlade ni tako ugodna, kot ocenjujejo izračuni Evropske komisije (v nadaljnjem besedilu: EK), pregrevanja namreč ne potrjujejo niti izračuni domačih institucij, niti izračuni drugih mednarodnih inštitucij (IMF in OECD). Slovenija na srednji rok izpolnjuje zahteve, saj dosega zahtevan povprečni fiskalni napor (nad 0,25 % BDP) v letih 2016-2019, v prehodnem obdobju izpolnuje pravilo dolga. Saldo sektorja država se bo v 2017 znižal na -0,8 % BDP, ciljni primanjkljaj sektorja država se tako za leto 2018 znižuje na 0,2 % BDP, v letih 2019 in 2020 pa bo Slovenija beležila že presežek v višini 0,2 oziroma 0,4 % BDP. Dolg države v letu 2016 se je znižal na 79,7 % BDP. Načrtuje se, da se bo v programskem obdobju do leta 2020 dolg znižal na raven 67,5 % BDP.

Vladni izhodišči za pripravo predloga Odloka o okviru za pripravo proračunov sektorja država 2018-2020 in spremembo Odloka o okviru za pripravo proračunov sektorja država 2017-2019 (v nadaljevanju Odlok) sta Pomladanska napoved gospodarskih gibanj UMAR, s katero se je vlada seznanila 30. marca 2017, in prva objava podatkov o primanjkljaju in dolgu sektorja država (EDP poročilo) SURS z dne 31. marca 2017. Priprava Odloka temelji tudi na prejeti oceni Osnutka proračunskega načrta 2017 s strani EK in rednem spremljanju mesečne realizacije štirih blagajn javnega financiranja. Kasneje se je po aprilski EDP notifikaciji (20.4.2017) za leto 2016 povišal primanjkljaj države na 733 mio EUR ali 1,8 % BDP, to je za 124 mio EUR oz. za 0,3 odst. točke.

Po oceni EK iz zimske napovedi (ključna za Oceno osnutka proračunskega načrta) se tako strukturni saldo javnih financ Slovenije v letih 2016, 2017 in 2018 poslabšuje. Ob spomladanski napovedi, pa je EK ocenila izboljšanje strukturnega salda za leto 2016. Se pa ocene ministrstva za finance in EK še naprej razlikujejo predvsem glede razumevanja položaja slovenskega gospodarstva v gospodarskem ciklu, kar ima pomembne posledice za ocenjevanje fiskalne politike.

Različni pogledi glede položaja Slovenije v gospodarskem ciklu, pa tudi glede obsega in možnih učinkov ukrepov ekonomske politike (predvsem na področju plač, pokojnin in drugih elementov javnih izdatkov), vodijo do razhajanj glede potrebne hitrosti fiskalne konsolidacije, ki jo v svojih ocenah izpostavlja EK, in tiste, ki jo je vlada predvidela v Programu stabilnosti. Medtem ko je Slovenija javnofinančni primanjkljaj lani znižala bolj, kot je bilo pričakovano, saj se je znižal za 1,1 odstotne točke na 1,8 % BDP (in ne zgolj za 0,7 odstotne točke na zahtevanih 2,2 % BDP), je EK ocenila, da je fiskalni napor znašal 0,3 o.t., kar je nižje kot je bilo prikazano v Programu stabilnosti. Glede leta 2017 EK ocenjuje, da bo primanjkljaj znašal 1,4 % BDP, Program

stabilnosti pa predvideva 0,8 % BDP. Ne glede na oceno EK, da se bo v letu 2017 nominalni primanjkljaj (znova nekoliko) znižal, se bo zaradi napovedi o pregrevanju slovenskega gospodarstva po ocenah EK strukturni primanjkljaj spet poslabšal.

Opozoriti je treba tudi, da je ocena strukturnega primanjkljaja EK tako ob zimski kot pomladanski napovedi temeljila na predpostavki, da v naslednjih dveh letih ne bodo sprejeti nikakršni dodatni ukrepi za doseganje ciljnih saldov sektorja država. Zato je vlada vnaprejšnjo oceno EK vzela kot napotek, da moramo s strukturnimi spremembami za kratkoročno in dolgoročno obvladovanje javnih financ nadaljevati tako v zdravstvu, pokojninskem sistemu, sistemu plač javnih uslužbencev in na drugih področjih.

Slovenija je v svojih dokumentih (ob drugačni oceni proizvodne vrzeli) v teh letih ocenila izboljšanje strukturnega salda in si začrtala pot fiskalne konsolidacije, skladno z zahtevami EK. Slovenija na začrtani poti ob uporabi slovenskih predpostavk, skladno s pravili Pakta stabilnosti in rasti, preide iz tveganj »znatnega odklona« v območje »delne skladnosti«.

Z vidika ocene Odloka o spremembah Odloka o okviru za pripravo proračunov sektorja država za obdobje od 2017 do 2019 vlada pojasnjuje, da je zadoščeno zahtevam Fiskalnega sveta, saj se zaradi občuljivosti na saldo sektorja država (sprememba SURS ob EDP notifikaciji) 2-letno povprečje fiskalnih naporov za leti 2016 in 2017 izkaže za ustrezno, saj znaša 0,7 % BDP. Nadaljnje upoštevanje še bolj restriktivne fiskalne politike v 2017 ocenjujemo za neutemeljeno in škodljivo gospodarstvu.

Tudi s priporočili, ki jih je 22.5.2017 objavila EK, ugotavljamo, da je EK prepoznala dosedanje napore vlade, usmerjene predvsem na kratek rok. Strinjamo se s EK, da je tudi na daljši rok potrebno nadaljevati konsolidacijo javnih financ, a postopoma. Pri tem namerava EK glede na ciklični položaj ekonomije v Sloveniji uporabiti dovoljeno prosto presojo, kar pomeni potrditev ustreznih naporov Slovenije o neustreznosti ocene EK o ciklični poziciji Slovenije. Trenutno je gospodarska rast pozitivna, a krhka, zato je ne smemo zadušiti s prevelikim rezom v izdatke, hkrati pa tudi ne dovoliti prehitre rasti odhodkov. Pomembno je, da se ob boljši makroekonomski situaciji omeji hitro rast in prilagodi strukturo izdatkov na način, da je rast izdatkov nižja od rasti prihodkov, upoštevajoč vpliv trenutnega gospodarskega cikla. V tej luči bomo skupaj s EK nadaljevali pogovore glede ustreznosti zahtevanih naporov do doseganja srednjeročnega cilja. Ne glede na pripoznana tveganja pa bo za ustrezno nadaljevanje javno finančne konsolidacije skladno s cilji iz letošnjega Programa stabilnosti nedvomno že v letu 2018 potrebno začeti z dolgoročno začrtanimi ukrepi vlade povezanimi z demografskimi tveganji.